

УДК 159.9

Турубарова А.В.¹

¹ канд. психол. наук, доц. КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР

ТЕХНОЛОГІЯ FLOORTIME ТЕРАПІЇ У ПСИХОКОРЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТОРУ

Технологія Floortime терапії лише нещодавно почала використовуватися в Україні та поступово набуває все більшої популярності. Модель розвитку, індивідуальних відмінностей і та відносин (DIR/Floortime) – це основа, яка допомагає клініцистам, батькам та вихователям проводити комплексну оцінку та розробляти психокорекційну програму з урахуванням унікальних проблем і сильних сторін дітей з розладами аутичного спектру (РАС) та іншими проблемами розвитку. Завдання моделі DIR/Floortime – створити здорову основу для соціальних, емоційних та інтелектуальних можливостей, а не зосереджуватися виключно на навичках та ізольованій поведінці.

Частина D (Developmental/Розвивальна) Моделі описує будівельні блоки цього фундаменту та включає допомогу дітям розвивати здатність саморегуляції, комунікації з іншими, вміння ініціювати та реагувати на всі види спілкування, починаючи з жестів на основі емоційних і соціальних афектів, брати участь у спільному вирішенні соціальних проблем і цілеспрямованій поведінці, що включає безперервний потік взаємодій, вміння говорити про свої потреби, творчо мислити та грати, а також логічно будувати містки між ідеями, засвоювати способи більш високого рівня мислення. Ці здібності розвитку мають важливе значення для спонтанних та емпатійних стосунків, а також для оволодіння дітьми академічними навичками.

- Частина I (Individual differences/Індивідуальні відмінності) моделі описує унікальні біологічно обґрунтовані способи, які використовує кожна дитина, регулюючи, реагуючи та сприймаючи відчуття, такі як звук та дотик. Деякі діти, наприклад, дуже гіперчутливі до дотиків і звуків, інші реагують недостатньо, а треті шукають ці відчуття.

- Частина моделі R (Relationship-based/ Базується на стосунках) описує навчальні стосунки з вихователями, терапевтами, однолітками та іншими, які адаптують свої взаємодії на основі афектів до індивідуальних відмінностей дитини та здібності до розвитку, щоб забезпечити прогрес у засвоєнні основ.

Центральне місце в моделі DIR/Floortime займає роль природних емоцій та інтересів дитини, оскільки вони є суттєвими для навчальної взаємодії, дозволяють працювати різним частинам мозку разом і для послідовного вищого розвитку соціальних, емоційних та інтелектуальних можливостей. Floortime – це специфічна техніка, яка відповідає як природним емоційним інтересам дитини, так і водночас кидає виклик дитині до все більшого оволодіння соціальними, емоційними та інтелектуальними можливостями. З малими дітьми ці ігрові взаємодії можуть відбуватися на підлозі (звідки і походить назва технології), але продовжуються вклучення розмов та взаємодій у інших місцях. Модель DIR/Floortime є комплексною структурою, яка дозволяє клініцистам, батькам та педагогам створювати програми з урахуванням унікальних проблем та сильних сторін дитини.

Додаток Floortime часто включає різні вправи з вирішення проблем і зазвичай включає командний підхід із логопедією, трудотерапією, освітніми програмами, психічним здоров'ям (психологічне втручання у розвиток і, за необхідності, додаткове та біомедичне втручання).

Модель DIR/Floortime також підкреслює критичну роль батьків та інших членів сім'ї через важливість їх емоційних стосунків з дитиною.

Після ретельної оцінки рівня функціонального розвитку дитини, її індивідуальних відмінностей та проблем, а також стосунків з опікунами та однолітками міждисциплінарна команда разом із батьками створюватиме індивідуальний функціональний профіль, який відображає унікальні особливості розвитку кожної дитини і служить основою для створення індивідуальної програми втручання.

Оскільки саме Floortime-технологія є найбільш перспективним напрямом у психокорекції аутизму приватні медичні центри зацікавлені у таких фахівцях та оголошують відповідні вакансії. Так, наприклад, медичний центр «Добробут» в Києві шукає фахівців по роботі з аутизмом саме методом Floortime. У Києві є флортайм центр, у якому працюють фахівці, які пройшли навчання DIR Floortime у американському інституті ICDL та мають відповідні сертифікати. Крім того, у центрі працюють дефектолог, логопед, нейропсихолог, тифлопедагог, фахівець з сенсорної інтеграції, sandplay-терапевт, казкотерапевт, гештальт-терапевт, транзактний аналітик, арт-терапевт. Флортайм центр не є дитячим садком, батьки не можуть залишити там дитину та піти у справах. Центр спеціалізується на навчанні батьків у формі семінарів, навчальних курсів, супервізій, проводить підготовку флортайм фахівців. Спершу батьків очікує первинна консультація із

директором флортайм центру, де уточнюється запит та надається інформація щодо можливостей методу, проводиться первинна діагностика дитини. Після цього дитина починає відвідувати індивідуальні заняття, де фахівець технології DIR Floortime безпосередньо застосовує свої знання та здійснює психокорекційну роботу за допомогою цільової гри.